

מאוצרות הפרשה

לכן התחכמה לשפוך אל השוקת – מקום שהבהמות שותות, ולבהמות אין קפידא לשתות מאחר... ואחרי זה ותרץ עוד אל הבאר לשאוב ותשאב לכל גמליו. (הגר"ח קניבסקי זצ"ל, גליון בדרכו אמונה)

ויאמר עבד אברהם אנכי (כד, לד)

שואל רבי אברהם יהושע השיל זצ"ל בספרו 'חנוכת התורה': דבר תימה הוא, וכי עד עכשיו הם לא ידעו שאליעזר הוא עבד אברהם? רק כאן כשהגיע לשולחן הוצרך לומר להם שהוא עבד אברהם? אלא, מתרץ הרב זצ"ל שכאשר הושם לפני אליעזר לאכול, אמר אליעזר: לא אוכל כי אם דברתי דברי וצרכי על מה שבאתי. והשיבו לבן: מה לך לדבר דברי חול על השולחן? תדבר בדברי תורה, כמאמר חכמינו ז"ל: "שלישה שאכלו על שלחן אחד ולא אמרו עליו דברי תורה כאילו אכלו מזבחי מתים" (אבות פ"ג). והשיבו אליעזר: 'עבד אברהם אנכי ויפה שיחתן של עבדי אבות יותר מגופן של תורה.

ויען לבן ובתואל ויאמרו מה יצא הדבר (כד, נ)

שואלים העולם: לבן אומר "מה יצא הדבר" – ממתני לבן נהיה צדיק, ממתני הוא 'מאמין באלוקים'!
תירץ הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, לבן פחד שאליעזר יבקש דמי שדכנות, לכן מיד הקדים ואמר ה' הוא השדכן... (נר לשולחן שבת)

ויבאה יצחק האלה שרה אמו (כד, סז)

רואים דבר נפלא בהנהגה של מציאת הזיווג אצל יצחק ואצל יעקב אבינו, שאצל יצחק לא היתה שום טירחה מציודו, ורבקה הגיעה עד אליו ללא כל מאמץ, ומשא"כ אצל יעקב אבינו כל כך הרבה הוא טרח, ארבע עשרה שנה עם כל הרמאות של לבן, וכמו שמסופר בפרשת ויצא. ויש ללמוד מכאן יסוד גדול, שלכל אחד יש את ההנהגה שלו כמו שנגזר עליו מן השמים, יש אחד שהשידוך שלו מגיע בלי טירחה כמעט, ויש אחד שנאלץ לחכות זמן להתאמן עבור זה, והכלל הוא שבכל מצב שהוא לדעת שהכל בהנהגה מדוקדקת מן השמים, ועל האדם להתפלל ולהודות להקב"ה בכל המצבים.

היה פעם בחור מבוגר כבן שלושים שבא לאדמו"ר שלו ותינה את צערו שכבר כל החברים שלו נשואים מזמן, והרגיש שכביכול הקב"ה שכח ממנו... האדמו"ר הציע לו שילכו יחד לטייל בחוץ ולדבר, ובאמצע הסיבוב הם הגיעו סמוך למושב זקנים, ואמר האדמו"ר לבחור 'אולי נכנס פנימה ונמצא איזה יהודי זקן שיאמר לנו איזה דבר תורה שהוא שמע בעצמו מהבעל שם טוב או מהחתם סופר', תמה הבחור הרי הם היו חיים לפני שנים רבות, ולא יתכן שיש משהו שחי היום שהיה בזמניהם, אמר לו האדמו"ר שהוא יודע שהם היו לפני הרבה שנים, אבל הוא חשב שאולי היה איזה זקן שהקב"ה שכח לקחת לו את הנשמה ולכן הוא נשאר חי עד היום, והבחור לא הבין איך יכול להיות כדבר הזה, אמר לו האדמו"ר 'שמעו אונק אמרי פיך' – הרי אתה בעצמך לא מצליח להבין שהקב"ה שכח איזה יהודי לקחת ממנו את הנשמה, אז איך יכול להיות שאתה מרגיש כאילו הקב"ה שכח ממך... וזה מה שצריך לשנן כל הזמן, גם במצבים יותר קשים, שהקב"ה לא שוכח אף אחד, ועל ידי חיוק באמונה בהקב"ה ותפילות, יזכו כל אחד ואחד לסייעתא דשמיא בכל צרכיהם. (הרה"ג יהודה אריה דינר שליט"א, דברי השריה)

לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני (כד, ג)

הר"ן בדרשותיו (דרוש ה) מבאר שאברהם אבינו העדיף לקחת אשה לבנו מבני משפחתו אע"פ שהיו בהם עובדי עבודה זרה, ולא מבנות כנען, מפני שהכנענים היו מושחתים במידות, כפי שהתורה מזכירה פעמים רבות "תועבות ארץ כנען", ושחיתות המידות והנפש שהם במהות האדם בפנימיותו עוברים מאב לבן בירושה משא"כ עבודה זרה שהוא בעיני דיעות שהן דבר חיצוני לא עובר בירושה.

ואם לא תאבה האשה ללכת (כד, ח)

אמר הגר"מ פיינשטיין זצ"ל: הרי לנו חידוש גדול שאפילו אשה שראויה ליצחק כרבקה, אם לא היתה רוצה לבוא לגור אצל אברהם אלא שיבוא יצחק לגור עמהם, השביע ע"ז אברהם את אליעזר שיפנה משם. וזה מפני שלגור בסביבה של תלמידי חכמים עדיף, ואפילו לאיש כיצחק ואשה כרבקה יש לחוש ח"ו לקלקול, ק"ו בן בנו של ק"ו לאנשים כמונו, שצריך לגור במקום תורה, ולתאבק בעפר רגליהם של תלמידי חכמים. (משלחן גבוה)

וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאני נא מעט מים מנדך (כד, י)

כשאליעזר ניצב ליד הבאר, התפלל "והיה הנערה אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אתה הכחת לעבדך ליצחק וכו', וכשראה את רבקה כאשר כדה על שכמה מתקרבת אל הבאר, והמים עולים לקראתה. ביקש ממנה הגמיאני נא מעט מים מנדך וכו'. ויש לשאול האם לאחר נס ומופת כזה שהמים עולים לקראתה, יש עוד צורך במבחן החסד? הלוא מן השמים הוכיחו שהיא צדקת?

אלא יש ללמוד מכך שמופתים אינם הוכחה על האדם שהוא מושלם ובעל מידות. יתכן שזה זכות אבות או סיבות אחרות. האדם נבחן רק בעבודתו העצמית ובמידותיו הטובות. (משלחן גבוה)

וכע"ז כתב מרן הרב שך זצ"ל (מכתבים ומאמרים): "ובדבר אשר שאלת, אלו מעלות יש לך לבקש במדוברת, דע כי עיקר מה שיש לך לחפש, הוא שתהיה המדוברת בעל מידות, שזוהי המעלה כלול בה הכל.

שהרי גם אליעזר לא בחן את רבקה בשום ענין אחר אלא במידות – בעשיית חסד, ואף כשעלו המים לקראתה לא ראה במופת הזה ראייה שהיא המיועדת, אלא רק כאשר גמלה איתו ועם אנשיו חסד, נוכח לדעת כי זוהי האשה הראויה ליצחק.

ובדבר מה שאמרו "רוב בנים דומים לאחי האם", אין הדברים אמורים אלא לענין המידות והתכונות הנפשיות, שהן באות בדרך כלל בתורשה. אבל בעיני דיעות, כגון מה ששאלת שאח האם משתייך לחוגי המזרחי, זה אינו שייך כלל למאמרם "דומים לאחי האם", כי ענין הדעות הוא דבר המסור לידי בחירה, ולכל אדם ניתנה הבחירה!"

ותכל להשקתו... ותמהר ותער כדה אל השקת ותרץ עוד אל הבאר וגו' (כד, יט-כ)

יש לעיין לאיזה צורך כתבה התורה ותער כדה אל השוקת?
ויש לומר שהיה כאן חכמה גדולה שעשתה רבקה אמנו. כי איתא בגמרא (תמיד כז): לא ישתה אדם מים ויתן לתלמידו, שמא התלמיד איסטניס ואינו מסוגל לשתות מפני הרוק עיי"ש. וא"כ אחרי שאליעזר שתה ונשאר קצת מים, היא לא רצתה לשפוך לבאר, כדי שלא ישתו אחרים את רוקו, ולשפוך על הארץ גם לא רצתה משום בל תשחית.

בנין של קדושה – רק מכסף כשר!

וַיִּקַּח הָעֶבֶד עֶשְׂרֵה גַמְלִים מִגְּמְלֵי אֲדָנָיו וַיִּלְךָ וְכָל טוֹב אֲדָנָיו בְּיָדוֹ וַיִּקַּם וַיִּלְךָ אֶל אָרֶם נְהָרִים אֶל עִיר נְחוֹר (כ"ד, י')
 ופרש"י ע"פ המדרש: "מגמלי אדוניו - נכרין היו משאר גמלים, שהיו יוצאין זמומין מפני הגזל, שלא ירעו בשדות אחרים".
 לכאורה, עלינו להבין: מדוע דוקא כעת, כאשר אליעזר יוצא לחפש אשה ליצחק אבינו, מדגישה התורה את העובדה הזו – שגמליו של
 אברהם היו זמומים בכדי שלא ירעו בשדות זרים? הלא מדובר היה בודאי בהנהגה קבועה שנהג אברהם ביחס לגמליו תמיד, ולא רק
 בעת ששלח אותם עם אליעזר לחפש אשה לבנו!

תשובה לכך, נוכל למצוא על פי המעשה הבא:
 היה זה בתקופה שלאחר מלחמת העולם הראשונה. באותם ימים, שרר בליטא מחסור חמור במצרכי מזון בסיסיים, והישיבות הגיעו עד
 פת לחם – כפשוטם של דברים ממש.

באותם ימים – הזדמן הגר"א קלמנוביץ זצ"ל, מי שלימים כיהן כראש ישיבת מיר בארה"ב, עם הרב מפוניבז' לנסיעה משותפת ברכבת,
 ובמהלך הנסיעה סיפר כי הינו מכיר את הרב הראשי של צבא גרמניה, שנהנה מקשרים טובים עם חוגי השלטון, וביכולתו לפעול אצל
 הממשלה להקצבת כמויות גדולות של קמח עבור הישיבות. לשם כך, יעץ הרב קלמנוביץ לרב מפוניבז' כי יפנה אל אותו הרב, ויבקש
 את עזרתו.

אילו היתה התכנית יוצאת אל הפועל, היתה זו הצלה של ממש עבור עולם הישיבות. ובכל זאת, הרב מפוניבז' סירב נחרצות להצעה,
 ולא היה מוכן אפילו לשמוע עליה. הסיבה לכך, היתה פשוטה: אותו 'רב' – היה רפורמי, והרב מפוניבז' הבהיר כי בשום אופן לא יבקש
 עזרה מראביי רפורמי, על אחת כמה וכמה שלא עבור בחורי ישיבה... "מכסף טמא לא יכול לצמוח דבר שבקדושה!" טען הרב
 מפוניבז'.

גם לאחר שטען הרב קלמנוביץ, כי מדובר ב'פיקוח נפש' של ממש, ובנסיבות אלו יש לנקוט בכל האמצעים בכדי להציל את עולם
 הישיבות – לא השתכנע הרב מפוניבז'. הוא עמד איתן בדעתו, וסירב לשמוע על הרעיון...

משכך, הריץ הרב קלמנוביץ מברק אל הגאון רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל, ובו ביקש כי יפעיל את השפעתו על הרב מפוניבז'
 וישכנע אותו כי בנסיבות אלו יש להזדקק לעזרתו של הראביי הרפורמי. ואכן, הגר"ח"ע שיגר מברק אל הרב מפוניבז' בו הבהיר את
 דעתו, שנטתה כדעתו של הרב קלמנוביץ, אולם הרב מפוניבז' עדיין לא השתכנע... הוא הבהיר, כי רק אם ה'חפץ חיים' יורה לו לפנות
 אל הראביי – הוא יקבל את דעתו!

ואכן, הרב מפוניבז' שיגר מברק אל ה'חפץ חיים', ואף שילם מראש על מברק התשובה, אולם ה'חפץ חיים' – לא השיב מאומה...
 "נראה מכך, שדעתו של ה'חפץ חיים' אינה נוחה מבקשת עזרה מרפורמי, אפילו במצב כה קשה!" הסיק אפוא הרב מפוניבז', ודבק
 בעמדתו...

הרי לנו, כי דבר שבקדושה אינו יכול להבנות מכסף שאינו כשר וטהור!
 ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן הנה, השידוך שעמד כעת לצאת אל הפועל, שידוכו של יצחק אבינו – היה ה'דבר שבקדושה' המובהק ביותר שניתן להעלות על
 הדעת: ממנו עתיד היה לעמוד כלל ישראל כולו! לפיכך, מדגישה התורה ומציינת, כי כאשר נשלח אליעזר עם גמלים בידו, בכדי
 להביא את המיועדת להיות אשתו של יצחק – נחוצה היתה הקפדה מיוחדת על כך שהגמלים יהיו זמומים כראוי, בכדי שלא יהיה
 חלילה שמץ של תערובת איסור בממון אשר שימש להקמת הבית הגדול הזה! ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

השכרת "דירה מחולקת" לשלושה נכרים

שאלה: לאחרונה נפוץ במקומות מסוימים, שאחד המעוניין להשקיע בנדל"ן, קונה דירה גדולה, ומחלקה לשלושה יחידות קטנות, ומשכירים
 לשלושה אנשים נפרדים, ולפעמים השוכרים הם נכרים, והרי קיי"ל (יו"ד, סי' קנא, סעי' ט) דאסור להשכיר לג' עכו"ם ביחד בשכונת היהודים.
 והנה, דירה מחולקת נחשבת לדירה אחת גדולה, ויש לעיין, אם כוונת השו"ע דוקא שאסור להשכיר לג' נכרים בשלושה בתים נפרדים, או
 אסור אף לג' נכרים בבית אחד?

תשובה: להלכה יש להקל בזה, להשכיר בית אחד לג' נכרים, דסמכינן על דעת רוב הראשונים והפוסקים דלא הזהירו אלא שכירות ג' בתים
 נפרדים לשלושה נכרים.

אמנם מכיון דבעצם שכירות דירה לגוי בארץ ישראל, נילאו הפוסקים בזה טובא, ובאהל מועד (שער אר"ח, דרך י) מביא בשם הרמב"ן דבעל נפש לא
 ישכיר בית לגוי אף בחו"ל, לכן בצירוף דעות הפוסקים הסוברים דאף לג' נכרים בבית אחד אסור להשכיר, ואין להשכיר להם אף שלא לצורך
 דירה אלא לאוצר וכדומה, לכן י"ל כי המחמיר בזה תבוא עליו ברכה. (הגאון רבי מתתיהו דייטש שליט"א, גאב"ד רמה שלמה, ובעל נתיבות אדם, גליון נתיבות ההוראה)

תשובה לחידה משבוע קודם: בן עמי, בנה של בת לוט הצעירה (יט, לח)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות לוי – פרוינדליך להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות פרטוק-אסליזדה להולדת הנכדה
 משפחות לוי להולדת הבת משפחות חלפון להולדת הבן משפחות שוטלנד – פוקס להולדת הבן הנכד משפחות ויינברגר להולדת הבן
 משפחות הרפז-רוטשטיין (גני הדר) להולדת הבת הנכדה
גני הדר: משפחות רוזנטל – שטרנברג – קוט (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד הנין משפחות נשר לנשואי הבת